

TELEFON 45-85

VOJNI INVALID

List izhaja vsakega prvega v mesecu. Posamezna številka 40 cent. / Naročnina mesečno 40 c. / Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Petarcova ulica št. 36.

Sistemizacija invalidnin

Še nekaj navodil

V prejšnji številki našega lista smo opozorili vse vojne invalide, vdove in starše po padlih sinovih, ki že prejemale invalidnino, katere dokumenti si morajo priskrbeti, da bodo lahko hitreje izpolnili tiskovino o sistemizaciji invalidov. V nekatere kraje Ljubljanske pokrajine so bile te pole že poslane. Če v svojem prvem članku smo opozarjali krajevne odbore, naj po svojih močeh pomagajo svojim članom pri sestavi odnosno pri izpolnjevanju teh tiskovin, ki jim je treba posvetiti vso pozornost. Izpolnjene morajo biti z vso natančnostjo in vrnjene Finančni direkciji v Ljubljani najkasneje 14 dni po prejemu. Kdor ne bo vrnil pole v predpisanem roku, mu bo invalidnina ustavljena.

Pri izpolnjevanju tiskovine za sistemizacijo se bodo mnogi obračali na svoje krajevne odbore, da jim pomagajo in svetujejo pri tem delu. Zaradi tega smatramo za potrebno dati prizadetemu članstvu še nekaj navodil.

Izpolniti predpisano tiskovino ni nič težavnega, ako le prizadeti razpolaga z vsemi potrebnimi podatki. Posebno tiste, ki se bodo obrnili na krajevne odbore za pomoč pri izpolnjevanju opozarjamo, da naj točno poizvedo za sledeče podatke:

1. **Od kdaj so pristojni v občini?** Mnogi so pristojnost v občini že podedovali po starših — to so tisti, ki od svojega rojstva prebivajo vedno v isti občini, toda tisti, ki so pristojnost v tej ali oni občini pridobili šele pozneje, morajo vedeti za točen datum, ko so si pridobili v tej ali oni občini pristojnost. Ta datum vpišejo pač v določeno rubriko. Toda pri tej rubriki je treba tudi navesti vzrok pristojnosti. Kdor nima pristojnosti v rojstni, marveč v drugi občini, si je moral to pristojnost na nek način pridobiti in to z bivanjem v občini nad 10 let ali samo nad 5 let s prošnjo, z ženitvijo, s posvojitvijo itd. In ta vzrok je treba tudi navesti, zato naj se vsakdo točno informira, na kak način si je pridobil pristojnost v občini.

2. **Kam so bili prej pristojni?** Tisti, ki prebivajo in so ves čas pristojni v svojo rojstno občino, ne bodo izpolnjevali te rubrike, pač pa je važno za vse one, ki so bili v svojem življenju pristojni že v dveh ali več občinah, da vedo natančno, kje so imeli pristojnost pred sedanjo in na kak način so jo pridobili — z rojstvom, z bivanjem nad 10 ali 5 let, s prošnjo itd., ker morajo tudi ta vzrok navesti.

3. **Bivališče.** Vsakdo, ki izpolnjuje predpisano tiskovino mora vedeti, od kdaj biva v sedanjem kraju. To naj točno poizvedo tisti, ki so večkrat menjali svoje bivališče, da bo izpolnjevanje šlo hitreje od rok.

4. **Podatki o starših.** Če v prejšnji številki smo opozorili, naj si vsi, ki

prejemajo invalidnino, priskrbijo krstni list očeta odnosno matere, če je oče neznan (pri nezakonskih otrocih). Toda to služi le kot priloga. Za izpolnjevanje posameznih rubrik mora vsak vedeti tudi za rojstne podatke obeh roditeljev (izvemši najdenčkov), očetov poklic in tudi dan eventualne smrti očeta ali matere. Vedeti je treba tudi deklinski priimek matere, kajti pri materi in ženi se vpiše v rubriko njen deklinski in ne sedanji priimek.

5. **Zakonski drug.** Invalidi si morajo priskrbeti sledeče podatke o svoji ženi: poleg njenega deklinškega priimka tudi ime njenega očeta, njene rojstne podatke, to je dan in kraj rojstva, vedeti je treba tudi, v katero občino in srez spada ta rojstni kraj. Potrebno je navesti tudi dan in kraj poroke.

6. **Otroci.** V posebni rubriki je treba navesti vse otroke po vrstnem redu, kot so se rodili (tudi tiste, ki so umrli, kar se označi v opombi). Za vse otroke je treba navesti točen dan in kraj rojstva, njihovo sedanjo pristojnost in bivališče in njihov poklic in njihove dohodke, če jih že imajo. Poleg otrok je navesti tudi druge osebe, za katere prejemnik invalidnine skrbi. Podatke o otrocih imate v družinski knjižici. Vzemite jo s seboj, ko greste izpolnjevati tiskovino.

7. **Ostali podatki.** Poleg navedenega mora vsakdo, ki prejme predpisano tiskovino, vedeti: invalid svoj čin v vojski, prav tako mora vojna vdova vedeti kakšen čin je imel njen pokojni mož, in isto velja za starše padlih sinov, ki morajo vedeti za čin svojega sina, ali otroci, če prejemajo invalidnino po očetu, za čin svojega očeta. — Prav tako mora vsakdo navesti točno, kje je bival v času, ko mu je bila invalidnina nakazana. Poleg vsega navedenega so v poli tudi posebne rubrike, v katere se navede znanje jezikov, članstvo pri organizacijah, sedanjo zaposlitev in dohodek ter tudi zaposlitev in dohodek žene in vrednost premoženja.

Nekateri so že prejeli pole za sistemizacijo in jih morda tudi že izpolnili. Toda večina vojnih žrtev teh še ni prejela. In prav zaradi tega, ker vemo, da se bo večina vojnih žrtev obračala na svojo organizacijo s prošnjami za izpolnitev predpisanih tiskovin, opozarjamo vse prizadete, da točno prečitajo gornja navodila, da pojde delo hitreje od rok. Delo je zamudno, biti pa mora izvršeno natančno in v določenem roku. To pa bo mogoče le v primeru, ako bodo vsi prizadeti razpolagali s točnimi podatki.

Vojne žrtve! V vašem lastnem interesu je, da si pravočasno priskrbite vse podatke, kajti le v takem primeru vam bo mogla organizacija nuditi svojo pomoč.

Za medsebojno pomoč

Že večkrat smo naglašali, kako se pravo tovarštvo izkaže prav v tistih trenutkih, ko je nekemu pomoč nujno potrebna. Tisti, ki potrebnemu o pravem času priskoči na pomoč, mu je prijatelj, mu je tovariš. In prav med vojnimi žrtvami je večkrat prilika preizkušnje pravega tovarštva. Ne gre tu le za gmotno pomoč, za rešitev iz stiske in zadrege, pač pa se lahko pravo tovarštvo pokaže pri najmanjših uslugah. In ravno sedaj imamo zopet krasno priliko, da se drug drugemu izka-

žemo kot pravi tovariši in svetovalci.

Tiskovine za sistemizacijo invalidnin obsegajo večje število vprašanj. Tisti, ki pazljivo prečita v današnji številki »Vojnega invalida« članek »Še nekaj navodil«, se bo takoj znašel, ako bo primerjal posamezna vprašanja na tiskovini z navodili v tem članku. — Vendar bo še nekaj naših članov, ki se kljub navodilom ne bodo znašli in ne bodo znali izpolniti tiskovine. Res je, da smo priporočali krajevnim odborom, naj gredo svojemu članstvu pri-

izpolnjevanju omenjenih pol v vsakem pogledu na roko. Tisti, ki so blizu sedeža krajevnega odbora, se bodo gotovo tudi uspešno poslužili te poti, vendar je mnogo naših članov raztresenih po najbolj oddaljenih krajih. Mnogi od teh ne bodo mogli — iz enega ali drugega vzroka — v oddaljeni kraj, kjer je sedež krajevnega odbora. In prav v takih primerih bo medsebojna pomoč lahko zelo učinkovita. Oni, ki razumejo navodila in bodo povsem v redu izpolnili svoje pole, naj priskočijo svojim tovarišem — starejšim vojnim invalidom, vojnim vdovam in staršem padlih sinov na pomoč. Pomagajo naj jim pri zbiranju podatkov in pa tudi pri izpolnjevanju posameznih rubrik. S tem jim izkažejo zelo veliko uslugo, rešijo jih zadrege, a obenem jih rešijo tudi nevarnosti, da jim bo invalidnina

ustavljena. Polnih 14 dni je na razpolago za izpolnjevanje prejetih pol. — Dva tedna po prejemu pa mora biti pola oddana, bodisi neposredno na finančni direkciji ali pa priporočeno po pošti.

In še na nekaj opozarjamo vse člane, ki stalno prečitajo »Vojni invalid«. Opozorite vse člane, ki morda ne bi vedeli, zakaj jim je bila tiskovina poslana, da mora tiskovino vsakdo izpolniti, opozorite jih, da zgubi invalidnino vsakdo, ki v določenem roku 14 dni ne vrne izpolnjene tiskovine. Opozorite jih tudi na to, da naj izpolnjene tiskovine vračajo po pošti priporočeno.

V tem konkretnem primeru apeliramo in računamo na pravo in iskreno medsebojno pomoč, ki naj bo najlepši dokaz, da je med vojnimi žrtvami še pravo tovarštvo doma.

Ortopedični pomočki invalidov

Med vojnimi žrtvami je zelo mnogo takih, ki so navezani na ortopedске pomočke. Prosto gibanje amputirancem in tistim, ki imajo težke poškodbe na spodnjih okončinah, je omogočeno le s protezo ali z ortopedičnim aparatom. Prvi pogoj spretnega kretanja z najrazličnejšimi ortopedskimi pomočki je mogoče le, če so ti povsem v redu, da so pravilno izdelani, a tudi med uporabo ohranjeni. Večina vojnih pohabljenec skrbno pazi na svoje ortopedске pomočke, a dogajajo se večkrat primeri, da se posamezniki za te ne brigajo dovolj. Pri tem trpijo pa le sami, kajti njihovo kretanje postane nesigurno, težko in neokretno. Dovoljujejo si zaradi tega manjša in tudi večja popravila sami. Posledica takega postopanja s protezami pa je popolno ali delno pokvarjenje umetnega nadomestila ali opore pravega uda. Nastane vprašanje, kje iskati pravega povoda takemu postopanju? V največ primerih je povod temu nepoznavanje določil bivše invalidske uredbe. Mnogi namreč mislijo, da so popravila protez in ostalih umetnih pripomočkov zvezana z velikimi stroški. Mnogi pa opuščajo pažnjo na proteze in aparate le iz malomarnosti. Prav zaradi tega ne bo odveč spregovoriti nekoliko besed o pravicah, ki jih imajo amputiranci in ostali pohabljeni, ki so navezani na ortopedične pomočke.

V § 15. bivše invalidske uredbe je določeno tole:

1. »Invalid ima dosmrtno pravico do protez, ortopedskih čevljev in drugih ortopedskih pomočkov (raznih aparatov, vozičkov, kilnih pasov, bergel itd.) kakršna sta pač njegova invalidnost in poklic.

2. Invalid dobi po dve protezi: eno delovno in eno estetsko ali pa dve delovni ali dve estetski. K ročni protezi dobi par rokavic, k nožni pač čevljev. K ortopedskemu čevlju dobi tudi navaden čevlj za zdravo nogo.«

Iz teh določil je povsem točno razvidno, da je vsakemu invalidu, ki je navezan na ortopedске pomočke, omogočeno, ker ima pravico do dveh protez, da v primeru, če se mu ena skvari, vzame drugo in odda ali pa pošlje pokvarjeno v protezno delavnico. — Pošiljke protez, ortopedskih čevljev in vseh ostalih pomočkov za vse zaščitene osebe so namreč oproščene vseh taks, davščin in poštne. Zaradi tega ravna zelo nespametno vsi, ki opuščajo večja ali manjša popravila, ali pa jih sami povsem diletantski izvršijo ter s tem pokvarijo protezo in sebi pa škoduje zato, ker jim nestro-

kovnjaško popravljene okvare ovirajo pravilno in okretno gibanje.

Dogajajo se primeri, da postanejo proteze in drugi ortopedski pomočki zaradi starosti, to je zaradi obrabe neuporabni. In v takih primerih si šele nekateri prav posebno prizadevajo z vsemi svojimi sposobnostmi — in tudi vaški kovač včasih priskoči na pomoč — podaljšati uporabnost proteze ali aparata. To je sicer po eni strani hvalevredno, vendar pri tem trpi največ invalid sam, ker mu skvarjena proteza zelo otežkoča gibanje, a polagoma se na te težave tako privadi, da z novo, pravilno narejeno protezo ne more hoditi. Da je vse to nepotrebno, nam povsem jasno pokažeta §§ 16. in 17. bivše uredbe. V prvem citamo:

1. »Trajanje vsake proteze in ortopedskih aparatov določi strokovna komisija v ortopedskih zavodih z ozirom na njih vrsto in izdelavo, kakovost materiala, poklic zadevne osebe, kakor tudi po terenskih razmerah, v katerih živi pohabljenec.

2. Trajanje ortopedskih čevljev in čevljev na aparatih se računa na osem mescev, specialnih čevljev in čevljev na nožnih protezah na eno leto, z enim popravilom enih in drugih v tem času.«

Iz navedenih vrstic se razvidi, da je točno določeno trajanje vsake proteze in vsakega aparata. In komisija, ki pozna delo in material, nikoli ne postavlja predolgih rokov trajanja posameznega ortopedskega pomočka, marveč z uvidevnostjo postavljenimi roki lahko izhajajo vsi in imajo zaradi tega lahko vsi proteze in druge aparate v redu. Upoštevajo se tudi specialne okvare. Glede teh določa § 17. bivše uredbe:

1. »Če se kateri koli ortopedski pomoček pred določenim časom pokvari, more strokovna komisija tisti pomoček zamenjati z novim, če ga tista oseba ni hote pokvarila.

2. Vsa popravila in zamenjave so ob državnih stroških.«

Ako so torej vsa popravila za lastnika proteze ali aparata brezplačna in ako se upoštevajo predčasne okvare, tedaj je skoraj nerazumljivo, zakaj nekateri trpijo in se mučijo s pokvarjenimi ali nestrokovnjaško popravljenimi protezami. Lahko in pravilno hojo nam omogočajo le proteze, ki so v popolnem redu. Zaradi tega je dolžnost vsakega invalida, ki nosi protezo ali kateri koli ortopedični aparat, da na pomočke pazi z največjo pozornostjo, da jih čuva in varuje pred najmanjšimi poškodbami, kajti v tem čuva svoje zdravje, svoje pohabljenе ude in si sam zagotovi lahko in pravilno hojo in gibanje brez večjih težav in ovir.

V A B I L O

na

XVII. redno skupščino

Vzajemne pomoči

kreditne zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani, ki se vrši v nedeljo, dne 14. junija 1942, ob 10. uri dopoldne v zadrugnih prostorih, Petrarčeva ulica 36, s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Čitanje zapisnika XVI. redne skupščine.
3. Poročili: a) upravnega odbora, b) nadzornega odbora.
4. Sklepanje: a) o letnem sklepnem računu, b) o porabi poslovnega prebitka, c) o podelitvi razrešnice članom upravnega in nadzornega odbora.
5. Volitev: a) dveh članov upravnega odbora in dveh namestnikov, b) dveh članov nadzornega odbora in enega namestnika.
6. Predlogi in pritožbe.

7. Določitev: a) vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti,

- b) vsote hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti,
- c) najvišjega zneska kredita, ki ga sme zadruga podeliti posameznemu zadrugniku.

8. Slučajnosti.

Opomba: a) Ako skupščina ob napovedani uri ne bo sklepna, bo čez pol ure druga na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki bo v smislu § 38. pravil sklepa veljavno ne glede na število navzočih zadrugnikov. — b) Letni sklepní računi so razgrnjeni na vpogled zadrugnikom in bivšim zadrugnikom, katerih jamstvo še ni prestalo, v pisarni zadruga med uradnimi urami.

Za upravni odbor:

Miroslav Osana s. r. Ivo Metlika s. r.
predsednik. član.

Važne naredbe

— **Prijava in zapora goveje živine.** V 10 dneh po 23. maju je treba prijaviti vso govejo živino, ki je v posesti kogar koli. Prijave na Pokrajinski prehranjevalni zavod sprejemajo občine, kjer se dobijo tudi posebni obrazci za prijave. Vsa za klanje določena goveja živina ostane pod zaporo na razpolago prehranjevalnemu zavodu.

— **Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil,** da se členu 3. naredbe z dne 14. aprila 1942., št. 67, ki ureja prenočevanje v zasebnih hišah v Ljubljani, doda še naslednji stavek: »V seznamu ni navesti pripadnikov oboroženih sil.«

— **Obvezno cepljenje proti davici** je odrejeno na vsem ozemlju Ljubljanske pokrajine. Cepljenje je obvezno za otroke obojega spola med 18. mescem in 10. letom starosti, bivajoče na ozemlju Ljubljanske pokrajine.

— **Prijava posejanih zemljišč.** Visoki komisar je izdal naredbo, po kateri morajo vsi obdelovalci zemljišč prijaviti površine, ki so jih posejali ali posadili s pšenico, ržjo, soržico, ječmenom, koruzo, ovsom, krompirjem, fižolom in lanom. Prijave je treba izpolniti na posebnih obrazcih, ki se dobe na občinskih uradih. Za neresnične ali pomanjkljive izjave bodo obdelovalci kaznovani z globo do 5000 lir ali z zaporo do dveh mesecev.

— **Ustanovitev Zavoda za zadrugništvo** je predpisal Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino s svojo naredbo z dne 9. maja. Zavod za zadrugništvo bo pod nadzorstvom Vis. komisariata in bo moral zastopati, podpirati in ščititi zadrugne ustanove in jih nadzirati. Zato bodo posamezne zadruga

plačevale vanj obvezne deleže. Če zveze ali zadruga ne bi redno poslovale, jih ima Vis. komisar pravico razpustiti in imenovati komisarja.

— **Ureditev racioniranja živil.** Izšla je uredba s podrobnimi navodili glede živilskih nakaznic. Potrošnikom, ki imajo zalogo racioniranih živil, se morajo izdati živilske nakaznice brez odrezkov za živila. Prepovedano je prevzeti od občinskega preskrbovalnega zavoda živilske nakaznice, naslovljene na osebe, ki ne živijo več skupno z družino.

— **Duplikat živilske nakaznice** se sme izdati po odredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino le tedaj, če jo je uničila višja sila, na primer požar, in je to ugotovila oblast o priliki nesreče. Prošnja za izdajo duplikata se v nobenem primeru ne sme poslati naravnost na Prevod, ampak samo preko pristojnega občinskega preskrbovalnega urada.

— **Visoki komisar je izdal naredbo** glede poseke gozdov ob nekaterih prometnih poteh in železniških progah v Ljubljanski pokrajini zaradi javne varnosti. Naredba natanko predpisuje kraje in dolžino gozdov, ki jih je treba posekati ob določenih progah in cestah.

Ljubljana, OPOZORILO! Vsi člani, ki so se do 20. maja javili v pisarni krajevnega odbora zaradi domovnice in potrdila o bivanju, naj se **takoj** ponovno javijo pri tajniku, ker je treba seznam teh članov izpolniti še z nekaterimi podatki.

RAZNE VESTI

* **Pooblastilo o pregledovanju vojnih invalidov.** V februarški številki »Vojnega invalida« smo priobčili seznam uradnih zdravnikov za pregled vojnih invalidov, ki se hočejo zdraviti v domači oskrbi. Dodatno k temu seznamu javljamo, da je z odlukom VI., št. 2497/I z dne 12. maja 1942-XX. dr. **Brezovnik Vladimir**, san. referent pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani, pooblaščen, da izvršuje do konca leta 1942 preglede vojnih invalidov tudi za okoliš mestne občine Ljubljana.

* **Izdiranje in popravila zob.** Ravnateljstvo dentistične šole v Ljubljani nas je obvestilo, da posluje pod okriljem šole zobni ambulatorij, ki izvršuje vsa zobna popravila. Cene za vsa

popravila in nadomestne dele so nizke, le v kritje režijskih stroškov, izdiranje zob pa se vrši brezplačno. — **Zobni ambulatorij** v Ljubljani, Vegova ul. 18, I. nad., posluje redno v ponedeljkih, sredi in petkih od 8. do 10. in 11. do 12.30 ure. — Ker je ambulatorij namenjen predvsem manj imovitim slojem, ki si v današnjih časih ne morejo zaradi visokih cen oskrbeti popravila zob, opozarjamo nanj vse svoje člane in jim priporočamo, da se v primeru potrebe poslužijo te ugodne prilike.

* **Brezplačna vožnja.** Na konkretno vprašanje odgovarjamo, da imajo pravico do brezplačne vožnje vojni invalidi kakor tudi ostale osebe, ki jih ščiti uredba o vojnih invalidih in osta-

lih vojnih žrtvah, ob odhodu in povratku, kadar potujejo na poziv ali po nepotilu pristojnih oblastev. V konkretnem primeru le takrat, kadar invalida pokliče protezna delavnica ali ko ga Visoki komisariat napoti v zdravilišče. V vseh drugih primerih imajo vse zaščitene osebe pravico do polovične vožnje v smislu svoje železniške legitimacije.

* **Splošna bolnišnica v Ljubljani** sporoča, da mora vsak bolnik pri vstopu oddati svojo živilsko nakaznico. Ob odpustu iz zavoda se bolniku nakaznica vrne, seveda brez odrezkov, ki jih je porabil za časa oskrbe. Prav tako se opozarjajo obiskovalci, da so obiski dovoljeni samo od 12. do 14.30.

* **Kadar boste potrebovali kakršno koli obliko in barvo pisemskega papirja,** zapomnite si, da ima Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani veliko izbiro.

* **Umrli je šanc Ferdinand, 80% vojni invalid** železniški zvaničnik v Zalogu pri Ljubljani. Pokojnik, ki je bil preveden in je prejemal invalidnino, je bil ves čas svoje invalidnosti član krajevnega odbora v Ljubljani. Komaj 50 let star se je za vedno poslovil od nas. Zapušča ženo in 2 otroke. Prizadeti družini naše sožalje.

* **Kaj je z invalidskimi akti,** ki so bili pri vrhovnem invalidskem sodišču v Beogradu, se sprašujejo mnogi prizadeti invalidi. O tem vprašanju smo že veliko pisali in sporočili prizadetim, da je nemogoče dobiti te akte bodisi osebno ali po posredovanju kake osebe. Ta stvar bo morala čakati toliko časa, da bo rešena po rednem diplomatičnem potu.

* **Še vedno sprašujejo mnogi invalidi,** ki niso še bili prevedeni po bivši invalidski uredbi iz l. 1938., kdaj bo njihovo invalidsko vprašanje rešeno. Že večkrat smo o tem pisali, toda vprašujočim v pojasnilo moramo naglasiti, da sta invalidski sodišči prve stopnje v Ljubljani in Novem mestu že povsem dovršili svoje delo. Čakajo edino invalidski akti tistih, ki bodo morali priti še pred invalidsko komisijo. Vsi, ki imajo rešenje invalidskega sodišča, morajo čakati na ustanovitev vrhovnega invalidskega sodišča. Mnogo lažje pa bi bilo, če bi se rešenja prvostopnega sodišča proglasilo za dokončno veljavna. To je bil naš predlog in če bi se izvedel, bi bilo precejšnje število invalidov in ostalih vojnih žrtev rešenih čakanja in bi jim bile invalidnine nakazane.

* **Vprašanja na uredništvo »Vojnega invalida«.** Mnogi invalidi in vojne žrtve pridejo večkrat v zadrego. Na razna vprašanja, ki so v zvezi z njihovo invalidnostjo, si ne vedo odgovora. V takih primerih napišite dopisnico na uredništvo »Vojnega invalida«, ki vam v prihodnji naslednji številki poda pojasnila in nasvete, kako vam je v tem primeru postopati. Če bo dosti vprašanj lahko otvorimo v listu tudi posebno rubriko za vprašanja in odgovore. Vsakdo, ki hoče kaj zvedeti naj pošlje tudi svoj točen naslov.

* **Potrebujete li pisarniške potrebščine,** pisemski papir, svinčnike, nalivna peresa, avtomatične svinčnike, obrnite se na Knjigarno Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

* **Opozorilo potujočemu občinstvu.** S postaje Ljubljana odhajajo potniški vlaki čisto z zamudo, ker se pred vstopom potnikov v vlake vrši pregled potnih dokumentov. Potniki prihajajo k vlakom tako pozno, da se pregled ne more izvršiti tako pravočasno, da bi potniški vlaki lahko brez zamud odpeljali z izhodne postaje. — V bodoče potniški vlaki ne bodo več čakali na pregled potnih listov, ampak bodo odhajali točno po voznem redu ne glede na to ali je bil pregled izvršen ali ne. Zato se opozarja potujoče občinstvo v njegovem lastnem interesu, da prihaja tako pravočasno na postaje, da bodo potni listi pregledani še pred odhodom vlaka po voznem redu.

* **V Milanu delijo že zgodnji krompir.** Pokrajinski prehranjevalni urad v Milanu je objavil, da je že prijel večjo količino zgodnjega krompirja. Tedenško ga bo vsaka oseba dobila po pol kilograma.

* **Zaključek kongresa kirurgov v Rimu.** Pod predsedstvom generala Ingravallo je bil zaključen kongres vojnih kirurgov v Rimu. Predsednik se je v zaključnem govoru zahvalil vsem udeležencem v imenu vseh vojnih ranjencev, ki bodo znali ceniti njihove napore za čim večjo izpopolnitev in napredek vojne kirurgije. Vsi udeleženci so prejeli kot spomin na kongres posebno knjigo, v kateri je popisana zgodovina italijanske vojne kirurgije od Preporoda naprej.

* **37 milijard lir je določenih za podaljšanje in izpopolnitev železnic po vojni.** Iz Rima poročajo, da cenijo stroške za železniška dela, ki bodo potrebna takoj po končani vojni na 37 milijard lir. Gre pri tem predvsem za zgraditev dvojnih tirov, za ureditev tirov na postajah, ureditev skladišč, delavnice, mostov in podobno.

* **Povratek belgijskih vojnih invalidov v domovino.** V Anvers je z več posebnimi vlaki dospelo 1100 hromih in ranjenih belgijskih vojnih ujetnikov, ki so bili osvobojeni iz več nemških ujetniških taborišč. Vojni ujetniki, ki zaradi zadobljenih poškodb niso več sposobni za vojno službo, so bili, kolikor jih niso takoj prevzele njihove družine in svojci, nastanjeni v anverskih bolnišnicah.

* **Še nekaj o razvoju proteze.** Sedemdesetletna vojna je dala povod tedanjim mehanikom in kirurgom, da so se zanimali za vojne invalide. V tej dobi je bilo izdelanih več umetnih protez. Vsaka teh zgodovinskih protez je izdelana drugače in iz drugega materiala v glavnem iz lesa oziroma usnja. Kovinski material, izvzemši razne malenkosti kot šarnirje itd., je poptisnjen v ozadje. Lahko rečemo, da je v tem času minila doba, ko je bila opuščena težka jeklena umetna proteza, ker je bila praktično neuporabna. Pozornost tedanjih merodajnih krogov se je tedaj obrnila na bolj pripravi material, ki je bil sicer ravno tako trpežen kot jeklo, a je bil bolj praktičen, ker je bil lažji.

Vse, kar potrebujete za katero koli pisarno, dobite po zmernih cenah v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

NOVI POVELJNIK ŠVICARSKE GARDE V VATIKANU

Švicarska garda v Vatikanu je dobila 6. maja t. l. novega poveljnika, švicarskega polkovnika Henrika Pfyffer von Altishofna, po rodu iz stare švicarske plemiške rodbine, ki je dala vatikanski gardi v 300 letih 24 častnikov, od teh 10 poveljnikov. V zasebnem življenju je novi poveljnik doktor prava in odvetnik. Poročen je s švicarko iz stare bernske družine. Kot poveljnik švicarske garde je po dostojanstvu takoj za kardinali.

Švicarsko gardo je ustanovil papež Julij II. leta 1506., torej takrat, ko je bila Švica vojaška velesila in ko so se takratne vladarske veličine potegovala za njeno naklonjenost. Danes ima švicarska garda v Vatikanu posebno vojašnico in šteje enega polkovnika, enega podpolkovnika, enega majorja, dva stotnika, enega kaplana in blizu 100 mož. Garda straži vatikansko palačo in nastopa pri uradnih sprejemih in avdiencah.

Samo častniki in podčastniki garde se smejo ženiti. Zanje so v vojašnici posebna stanovanja. Garda ima lastno kapelico, več dvorišč, vojašnico s spalnicami, jedilnicami, knjižnico, pisalno sobo in gledališko dvorano. — Gardisti v prostem času muzicirajo, imajo svoj pevski zbor in goje razen cerkvene glasbe tudi narodne pesmi. Na sredi vojašničnega dvorišča stoji spomenik junaško padlim gardistom iz leta 1527. Ob njem prisegajo novinci in vsako leto 6. maja govori polkovnik ob njem o zgodovini švicarske garde in poudarja vdanost sv. očetu.